

DARBININKAS

Vol. LXXXVII, Nr. 9 (19)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

September - Rugsėjis, 2003

Pasaulio lietuvių dainų šventės atgarsiai

Pirmąją liepos savaitę Vilniuje į Pasaulio lietuvių dainų šventę susirinko apie 37 tūkstančiai dainininkų, šokėjų, muzikantų iš Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, Rusijos, Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Australijos, Argentinos, Brazilijos, Kanados. Pirmosiomis savaitės dienomis sostinės vietose vyko repeticijos, pasirengimas pagrindiniams koncertams. Šventės dalyviai miegojo mokyklose ant savo atsivežtų čiužinių, svečiai iš užsienio buvo apgyvendinti bendrabučiuose. Iš įvairių Lietuvos vietų atvykusieji sostinės svečiai į repeticijas buvo vežiojami savivaldybių skirtu transportu, o maitinami irgi už jų skirtas lėšas. Bet buvo ir tokių, kuriems savivaldybė neskyrė nei transporto, nei maitinimo.

Lietuvos valstybės – karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų jubiliejui skirta trečioji Pasaulio lietuvių dainų šventė "Mes" tautos dvasia suvienijo lietuvius, kurių gimtoji kalba ne vien lietuvių. Šventėje galėjai girdėti lietuvių, kalbančius angliškai, portugališkai, rusiškai...

Be tradicinių Folkloro, Ansamblių, Šokių ir Dainų dienų, šių metų šventę papuošė originalus tautinio kostiumo kolekcijos vakaras, atgimęs legendinis muzikinis filmas "Velnio nuotaka" ir Vidmanto Bartulio kūrinio oratorijos "Mūsų Lietuva" premjera, pirmą kartą Vilniaus Katedros aikštėje skambėjusi liepos 2-osios vėlių vakarą.

Kita, ketvirtoji Pasaulio lietuvių dainų šventė numatoma po ketverių metų, 2007-ųjų vasarą. O dabar bandysime atpasakoti pagrindinius trečiosios Pasaulio lietuvių dainų šventės renginius.

Per amžius išsaugota tautos vienybės dvasia viešpatavo sostinės Simono Daukanto aikštėje. Liepos 3 d. čia iškilmingai paskelbta trečiosios Pasaulio lietuvių dainų šventės "Mes 2003" pradžia.

Ketvirtadienį Prezidentūros Baltojoje salėje sveikins Dainų šventės kūrybinės grupės narius ir visų meninių programų vadovus, prezidentas Rolandas Paksas pabrėžė, kad Pasaulio lietuvių dainų šventė yra pats skambiausias valstybės jubiliejaus akordas ir gražiausias perlas istorinėje tautos karūnoje.

Visų Lietuvos regionų tautiniais kostiumais pasipuousių šventės dalyvių ir svečių iš plataus pasaulio sausakimšoje S. Daukanto aikštėje buvo iškelta Dainų šventės vėliava, nuskambėjo Dainų šventės himnas.

Šventės pradžios iškilimams pasibaigus, spalvinga

S. Daukanto aikštėje iškilmingai paskelbta trečiosios Pasaulio lietuvių dainų šventės "Mes 2003" pradžia

Jaunieji Pasaulio lietuvių dainų šventės dalyviai

eisena dainuodama ir grodama patraukė Sereikiškių parko ir Gedimino kalno link. Čia iki vėlyvo vakaro vyko Folkloro dienos "Slauna mūsų giminėlė" renginiai ir tautodailės dirbinių mugė. Per 200 folkloro ansamblių iš visos Lietuvos ir įvairių pasaulio šalių dainavo, šoko, grojo, pasakojo, priminė senolių papročius ir amatus. Ant Gedimino kalno skambėjo karo, istorinės dainos, sutartinės, senųjų instrumentų muzika, o šventę vainikavo smagios pabaigtuvės "Ant karaliaus dvaro" Katedros aikštėje. Visos Lietuvos ir pasaulio lietuvių atstovai susirinko parodyti, ką sugeba ir moka. Savo krašto tradicijas pristatė skardžiabalsiai džūkai ir aukštaičiai, languotomis skaromis pasipuošusios žemaitės, muzikalūs suvalkiečiai ir Klaipėdos krašto atstovai. Parko pievelėse

(nukelta į 14 psl.)

Ivykiai Lietuvoje

Liepos 22 d. Ispanijoje viešėjusį Seimo pirmininką Artūrą Paulauską šios valstybės policijos vadovas patikino, jog lietuviai nekelia didelių problemų Ispanijos teisėsaugai. „Lietuvos gyventojai Ispanijoje nesudaro ypatingų saugumo problemų, lietuvių nusikalstamumas yra labai mažas“, sakė Ispanijos policijos vadovas Augustinas Diaz de Mera Garcia-Consuegra. Jis informavo A. Paulauską, jog lietuvių padaryti nusikaltimai Ispanijoje sudaro 0,3% bendro nusikalstamumo ir 0,9% užsieniečių nusikalstamumo. Pasak Ispanijos policijos vadovo, čia mažėja nelegaliai dirbančių lietuvių. Šiuo metu valstybėje gyvena apie 5,000 lietuvių, iš jų legaliai dirba 2,359. „Kuo greitesnio laisvo asmenų judėjimo suteikimas Lietuvai įstojus į ES padėtų geriau spręsti su nelegaliu darbu susijusias problemas, šalinti kitus, nuo nelegalaus darbo neatsisėjamus neigiamus padarinius“, pabrėžė A. Paulauskas. Seimo vadovas taip pat išreiškė viltį, kad Ispanija jau greitai laiku įsteigs savo ambasadą Lietuvoje, ir taip pat prisidėtų mažinant nelegalaus darbo srautus.

BNS

Artimiausiu metu Lietuvos piliečiai į Braziliją galės keliauti be vizų. Vyriausybė nutarė patvirtinti 2002 m. lapkričio mėn. 4 d. susitarimą su Brazilijos Federacine Respublika dėl vizų režimo panaikinimo. Pagal šį susitarimą Lietuvos Respublikos ir Brazilijos Federacinės Respublikos piliečiai, turintys galiojančius piliečių pasus, galės per visus sienos perėjimo punktus, skirtus tarptautiniam keleivių judėjimui, be vizos vykti į kitos susitariančios šalies valstybės

teritoriją ar vykti per ją tranzitu susitariančios šalies teritorijoje būnant ne ilgiau kaip 90 dienų. Susitarimas įsigalios 30 dieną po to, kai susitariančios šalys praneš viena kitai, kad visos jos įsigaliojimui būtinos vidaus procedūros yra užbaigtos.

www.DELFI.lt

Visuose šalies kino teatruose, kino salėse ir videosalėse rodomi filmai bus indeksuojami pagal žiūrovų amžiaus cenzą, o jų indeksus nustatys specialiai įkurta Filmų indeksavimo komisija. Įvertinus žiūrovų amžių, filmams bus suteikiami atitinkami indeksai: „A“ – filmai skirti įvairaus amžiaus žiūrovams, „N-7“ – skirti vaikams nuo 7 metų, „T“ – filmai, kuriuos vaikai iki 16 metų turėtų žiūrėti su tėvais, „N-16“ – skirti žiūrovams nuo 16 metų, „S“ – skirti suaugusiems nuo 18 metų. Filmų indeksavimą ekspertai vadina kultūros ekologija, tai leidžia žiūrovui pasirinkti kino filmą, atsižvelgiant į savo įsitikinimus. Indeksavimas bus vykdomas atsižvelgiant į Britų filmų instituto, Prancūzijos kultūros institucijų bei Amerikos kino akademijos sukaupią patirtį.

Elta

Nuo rugpjūčio 20 dienos vilniečiai bei miesto svečiai gali pasiekti Gedimino kalno viršūnę per minutę – pradėjo veikti keltuvas į Gedimino kalną. 16 žmonių vienu metu galinti sutalpinti kabina į kalną pakils per vieną minutę. Trasos ilgis – 71 metras. Vasarį pradėtą statyti keltuvas buvo planuojama įrengti iki liepos 6 dienos, karaliaus Mindaugo karūnavimo 750-ųjų metinių jubiliejaus, tačiau užtruko dėl užsitęsusių archeologinių tyrinėjimų. Manoma, kad keltuvo įrengimo vietoje anksčiau buvo atlikti išsamūs archeologiniai kasinėjimai, tačiau paaiškėjo, kad kasinėta tik žemės paviršiuje. Keltuvo įrengimo vietoje rasta 17-to amžiaus viduryje palaidotų 9 žmonių palaikai ir ketvirtis 16

amžiaus pabaigoje – 17 amžiaus pradžioje statyto pastato. Manoma, kad pastatas stovėjo neilgai ir dalis jo galėjo būti nugriauta 17 amžiaus viduryje, kai į Vilnių isiveržė rusų kariai. Archeologų teigimu, atrastas ankstyvojo renesanso stiliaus pastatas – netikėtas radinys. Po šiuo pastatu archeologai dar aptiko penkis maždaug 15 amžiaus medinius gyvenamuosius namelius. Kalno papėdėje archeologai taip pat rado nemažai puodų, lėkščių, koklių bei kitų daiktų. Vyriausybė pernai spalio mėn. leido valstybinei įmonei „Vilniaus pilių direkcija“ pirkti daugiau kaip 2 mln. litų kainuojantį keltuvas. Pirkti keltuvas nutarta atsižvelgus į tai, kad Gedimino papėdėje pradėti Valdovų rūmų atkūrimo darbai, taip pat būtina sumažinti turistų ir lankytojų srautus Gedimino kalno prieigose nuo Katedros aikštės bei nelaimingų ir kitų ypatingų įvykių galimybes. Prieš du šimtus metų nugriautų Valdovų rūmų atstatymas pradėtas praėjusių metų pavasario pabaigoje. Valdovų rūmai turėtų būti atstatyti iki 2009 metų, kai bus minimas Lietuvos vardo paminėjimo 1000-metis.

BNS

Vilniaus vaizdas nuo Šv. Jonų bažnyčios varpinės
R. Šuikos nuotr.

LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS PRANEŠIMAS

2003.08.18 Nr. 1-343/03

2003.08.18 Nr. 1-343/03

Šventasis tėvas Jonas Paulius II 1984 liepos 1 dieną paskyrė Jo Ekscelenciją vyskupą Paulių A. BALTAKĮ, OFM, rūpintis užsienio lietuvių sielovada. Glaudžiai bendradarbiaudamas su vietos vyskupais, Jo Ekscelencija vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, lankydavo lietuvių bendruomenes Argentinoje, Australijoje, Baltarusijoje, Brazilijoje, Belgijoje, Kanadoje, Kolumbijoje, Estijoje, Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Havajuose, Italijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Sibire, Švedijoje, Ukrainoje, Urugvajuje, JAV ir Venesueloje.

Vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, apsilankymai pasitarnavo glaudesnei vienybei su Šventuoju Sostu, vietinėmis bendruomenėmis, o taip pat ir su Bažnyčia Lietuvoje. Antra vertus – padėjo lietuvių bendruomenėms užsienyje išlaikyti savo religinę, tautinę ir kultūrinę tapatybę. Ypač svarbi užsienio lietuvių sielovados koordinatoriaus misija yra naujausiais laikais, kai, ieškodami pragyvenimo šaltinio, iš nepriklausomos Lietuvos pasitraukė daug lietuvių. Neturėdami gilių religinių ir tautinių šaknų, jie ypač reikalingi Evangelizacijos.

Lietuvos Vyskupų Konferencija labai vertina Jo Ekscelencijos vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, tarnystę, pasiaukojimą ir rūpestį lietuviais visame pasaulyje ir nuoširdžiai dėkoja už jo ganytojinę veiklą.

Šventajam Tėvui priėmus Jo Ekscelencijos vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, atsistatydinimą iš sielovados lietuviams katalikams užsienyje pareigų, Lietuvos Vyskupų Konferencija deleguoja prelatą Edmundą PUTRIMĄ rūpintis užsienio lietuvių sielovada. Šia proga Šventasis Tėvas kunigui Edmundui Putrimui suteikė prelato garbės titulą.

Lietuvos Vyskupų Konferencija tiki, kad prelatas Edmundas Putrimas, palaikydamas glaudžius ryšius su vietos šalių vyskupais, bus Lietuvos vyskupų atstovas ir koordinatorius lietuviams, gyvenantiems už Lietuvos Respublikos ribų. Vienybėje su Šventuoju Tėvu ir visuotine bei vietine Bažnyčia padės kiekvienam gyventi autentišku Kristaus mokslu, o taip pat palaikys ir tautinę bei kultūrinę savimonę.

Lietuvos Vyskupų Konferencija nuoširdžiai linki prelatui Edmundui Putrimui Dievo palaimos ir Mergelės Marijos globos.

A. J. Audrys Bačkis

Kardinolas Audrys Juozas BAČKIS
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas

**D. gerb. prelatui
Edmundui PUTRIMUI**

Šventajam Sostui priėmus Jo Ekscelencijos vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, atsistatydinimą iš sielovados lietuviams katalikams užsienyje pareigų,

Lietuvos Vyskupų Konferencija deleguoja Jus rūpintis užsienio lietuvių sielovada ir yra pasirengusi Jums naujose pareigose visokeriopai padėti.

Meldžiame Dievą palaimos ir pagalbos šiose svarbiose pareigose. Tegloboja Jus Dievo Motina ir tepadeda su pasiaukojimu ir didele meile rūpintis tikinčiais, kurie gyvena už Lietuvos Respublikos ribų.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas

Persitvarkymai išėivijos lietuvių sielovadoje

Vyskupas
Paulius A. Baltakis, OFM

Prelatas
Edmundas Putrimas

Šv. Sostas, besirūpindamas emigrantų sielovada, išėivijos etninėm bendruomenėm, kurios po II Pasaulinio karo neturėjo normalių ryšių su savo kraštu bažnytine vadovybe, buvo paskyręs specialius vyskopus, tiesioginei priklausančius Vatikanui. Sugriuvus sovietinei imperijai, išėivių sielovada buvo pavesta rūpintis tų išsilaisvinusių kraštų Vyskupų Konferencijoms.

2003 m. liepos 12 d. Šv. Tėvui Jonui Pauliui II priėmus vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, atsistatydinimą iš sielovados lietuviams katalikams užsienyje pareigų (visi vyskupai, sulaukę 75 metų amžiaus, privalo pateikti Šv. Tėvui prašymą, kad atleistų nuo pavesių pareigų – cic 400 #1. Vysk. P. A. Baltakiui jau 78 metai).

Lietuvos Vyskupų Konferencija delegavo prelatą Edmundą Putrimą rūpintis užsienio lietuvių sielovada.

Pastaba. Vyskupas emeritas P. A. Baltakis, OFM, pasilieka Amerikos Vyskupų Konferencijos nariu ir rūpinsis per Lietuvių Katalikų religinę šalpą parama Lietuvos dvasiniam atsinaujinimui.

(mukelta į 9 psl.)

Religinis gyvenimas Dachau koncentracijos stovykloje

Kun. Vytautas PIKTURNA

Šiuo straipsniu pratęsiame kun. V. Piktornos atsiminimus apie jo pergyvenimus Dachau koncentracijos stovykloje. Straipsnis imtas iš 1946 m. "Naujojo gyvenimo". Red.

Nacionalinis režimas visoje Vokietijoje ir - vėliau - visose vokiečių okupuotose srityse pristatė daugybę koncentracijos stovyklų, į kurias suvarė visos Europos tautų žmonės, kurie koku nors būdu nesutiko su šiuo ruduoju režimu ar parodė bent kokį juo nepasitenkinimą.

Tos koncentracijos stovyklos buvo steigiamos ne tam, kad jose izoliuotų kitokio politinio nusistatymo žmones ar jiems baimės įvarytų, bet tam, kad iš jų daugiausia išspautų fizinio darbo jėgos ir juos visiškai sunaikintų.

Naciai žinojo, kad religija žmogų palaiko, jam ištvermės ir jėgos gyvenimo kovoj duoda, todėl visomis priemonėmis stengėsi religiją, tą labiausiai žmogų palaikančią veiksnį koncentracijos stovyklose kuo daugiausia suvaržyti ir iš jų visiškai pašalinti.

Vokietijos koncentracijos stovyklose buvo suvarytų įvairių tautų, visų luomų ir visokių įsitikinimų žmonių. Religinis atžvilgis imant, šių stovyklų gyventojai sudarė margiausią mozaiką. Dachau koncentracijos stovykla, be kita ko, skirta buvo visiems Gestapo areštuotiems kunigams. Nenuostabu, kad per tą stovyklą perėjo keturiolikos tautybių daugiau kaip 3500 kunigų. Vienų tik lenkų kunigų per šią stovyklą perėjo apie 2000. kadangi, pagaliau, 1945 m. balandžio 29 d. stovyklon atėjo amerikiečiai, tai gyvų kunigų tebebuvo likę vos 1182, iš kurių lenkų tik 801. Visi kiti mirė stovykloje, nes per tą metų eilę iš stovyklos išleistų tebuvo tik keliolika, neskaitant tų 200 vokiečių kunigų, kurie buvo Gestapo paleisti per paskutines dvi savaites.

Lietuvių kunigų šioje stovykloje buvo 6: pats seniausias iš visų stovyklos kunigų, kun. Stanislovas Puida, Plocko dekanas, 83 metų senelis, kun. Gedgaudas, Druskininkų klebonas, kun. Jurgis Parancevičius, Vištyčio klebonas, evangelikų pastorius Jurgis Šeklys, klaipėdiškis, ir Vilniaus pastorius, Lietuvos pilietis Zigfrydas Loppe V. Tiesa, dar visa eilės įvairių tautybių kunigų buvo laikomų kitose Vokietijos stovyklose, pvz., kun. St. Yla ir kun. Lipniūnas buvo laikomi Stuthofe (prie Dancigo), nors tai tebuvo tik išimties keliu Dachau stovyklon neatvežtieji. Dachau stovyklon atėję amerikiečiai joje rado 974 katalikų kunigus, 115 klierikų, 41 įvairių vienuolių brolių, 40 evangelikų pastorių ir 12 ortodoksų dvasininkų.

Visi šie keturiolikos tautų ir įvairių tikybų dvasininkai sudarė visai atskirą stovyklos gyventojų grupę ir gyveno

Kun. Vytautas Pikturna skaito invokaciją Dariaus ir Girėno minėjime 1962 m. Union Square, Brooklyn, NY

atskiruose barakuose, kurie savo tvarka ir įrengimu niekuo nesiskyrė nuo kitų. Į atskirus barakus jie buvo suvaryti tik todėl, kad tie kunigai, SS vadinamieji dangaus juokdariais, dangaus akrobatais, tabernakulio blakėmis, savo dvasia neužkrėstų kitų stovyklos gyventojų, nepalaikytų jų dvasios ir neteiktų jokių religinių patarnavimų. Buvo atskirų laikotarpių, kad nė vienam pasaulininkui nebuvo galima lankyti kunigų gyvenamų barakų, o ir kunigams buvo griežčiausiai uždrausta kur nors kitur vaikščioti, išskyrus savo barako kiemą.

Iki 1944 metų tuose kunigų blokuose režimas buvo daug griežtesnis negu kituose. Kunigų blokams buvo parinkti ypač žiauraus būdo, kietos širdies ir tvirtos rankos vyrai. Reikėjo gyventi tad tarp tikrų budelių ir kęsti

mušimą bei pajuoką tiek iš SS, tiek ir pačių kalinių „viršininkų“.

Kunigai buvo siunčiami į bjauriausius ir sunkiausius darbus, kur nebuvo jokio sunkaus priedo, vadinamojo „Brotzeit“ (duonos gabalėlis su dešra ar margarinu). Nusilpusieji buvo tuoj pat priskiriami prie nedarbingųjų ir drauge su invalidais išvežami į dujų kambarį prie krematoriumaus nuuodyti ir sudeginti. Tokiam tad likimui buvo kiekvienas vežamas į koncentracijos stovyklas Vokietijoje.

Tame pragare visa dvasios ramybė ir stiprumas sklido iš tikėjimo ir maldos. O malda buvo karšta ir ištverminga. Bet SS norėjo ir tą maldą iš žmogaus išplėsti. Jau pačioje pradžioje, dar stovyklos pirties prieškambarėje, atimami privatūs drabužiai, o duodami dryžuoti kalinio ryzai. Atima breviorių, maldaknygė, kryželį, rožančių... Žodžiu, atima viską, tik nepajėgia iš širdies išplėsti Dievo, kurį stovykloje garbinti mintinai mokamomis ir pačios širdies diktuojamomis maldomis. Kambariuose būk atsargus su persižegnojimu, nes netikinčiųjų draugų tuoj pat būsi išjuoktas, o „viršininkų“ įvairiais būdais baudžiamas, į bjauriausias komandas siunčiamas, nes, kaip tikįs, esi ne tik SS priešas, net ir tiesioginių savo vyresniųjų, kurie, kaip jau anksčiau minėjau, iki 1944 metų pradžios buvo beveik visi komunistai.

Stovykloje netikėjimas buvo proteguojamas, o nuodėmė tiesiog triumfavo. Nepaisant didžiausio vargo ir fizinio materialinio skurdo, vadovaujančių grupė (visokie Blokältester, Stubenältester, darbo kolonų viršininkai, vadinamieji „capo“, bei šiaip įvairūs promementai) mokėjo sau „susiorganizuoti“ maisto, geriau pavalgyti, todėl nenuostabu, kad jaunuosius kalinius dažnai išnaudodavo bjauriai sodomijai, nors tokie dalykai buvo oficialiausiai draudžiami.

Lagerio vadovybė – SS ponai – siekė palaužti žmogaus religinį nusiteikimą, sunaikinti žmogaus kūną ir dvasią, visiškai žmogų pažeminti, todėl dar 1944 metų pradžioje vienam Dachau stovyklos kampe pastatė baraką, kur buvo specialiai laikoma keletas moterų ištvirtikėliams kaliniams. Kiekvienam buvo leidžiama du kartus per savaitę jas lankyti. Gi kas drįstų ten einančius kokių nors būdu gėdinti ar pajuokti, tas buvo baudžiamas įvairiomis bausmėmis.

Tokiam tad materialiniam ir dvasiniam skurde tikinčiam ir religingam žmogui buvo nelengva gyventi. Tačiau Dievas nepaliko tų, kurie Jį myli, vienu pačių.

Štai, ateina 1941 metų sausio 28 diena. Apie 200 Dachau koncentracijos stovykloje buvusių vokiečių kunigų susirinko į pirmąjį 26-ojo bloko kambarį. Čia stovėjo mažas stalas, uždengtas balta SS inicialais pažymėta staltiese. Ant stalo buvo pastatytas mažas kryželis, o šalia – dvi mažos žvakelės. Stovėjo ir mišioms parengtas mažas kielikas. Dešinėje pusėje gulėjo mažytis mišiolėlis. Kam visa tai? Gal didesniame Viešpaties išjuokimui, o gal iš tikro Šv. Mišiom padengtas altorius? Ir iš tikrųjų, štai vienas iš kalinių kunigų apsirengė baltais

liturginiais drabužiais ir stojo prie stalo, dabar altorium tapusio, kalbėti „Introibo ad altare Dei“ – „Žengiu prie Viešpaties, kurs džiugina mano jaunystę“. Skausmingo džiaugsmo pilnomis širdimis kunigai kalbėjo drauge su celebruojančiu: „Emitte lucem Tuam et veritate Tuam...“ – „Atsiųsk Savo šviesą ir savo tiesą, o ji mane nuves ir atves į šventąjį kalną, į Tavo padangę...“

Tą tad sausio 28 d. buvo atlaikytos pirmosios Šv. Mišios koncentracijos stovykloje.

Nieks neįstengs aprašyti to džiaugsmo, kurs tada įsiviešpatavo tikinčiųjų širdyse. Juk Viešpats nužengė koncentracijos stovyklon – pas paniekintus ir apleistuosius. Vargas tik, kad ta koplytėlė tebuvo skirta vieniems vokiečiams kunigams. Nieks kitas negalėjo joje melstis. Daugiau kaip 2000 lenkų kunigų, šimtas čekų, jugoslavų, graikų, olandų, belgų lietuvių ir visų kitų tautų kunigams buvo griežčiausiai draudžiama joje lankytis. Juo labiau joks pasaulininkas negalėjo ten, kad ir netyčiomis užsukti. Tačiau iš šios koplytėlės su jos tabernakuliu plaukė visiems ramybė. Tiesa, nieks nesistengė ten Išganytojo sulaikyti. Iš ten mes, visokių tautybių kunigai, slapta gaudavome baltam popierėlyje suvyniotą Švenčiausiąjį, kurį priimdavome pasislėpę kur nors prausykloje, miegamojo kampe ar kur nors darbovietėje.

Nuo 1944 metų pradžios, po Stalingrado pralaimėjimo, visiems blokų ir kambarių seniūnams bei kapams (darbo kolonų viršininkams) buvo uždrausta suimtuosius mušti, o blokų personalas daugiausia buvo pakeistas. Tada išdrįsdavom ir kitų tautybių kunigai sekmadieniais, ramiai susirinkę prie stalo apsėsti kur nors kampe prie jo kunigą, kuris iš ant mažų lapelių, iš mišiolio perrašytų maldų skaitė Šv. Mišių maldos žodžius ir konsekrovo iš 26-ojo bloko slapta gautą ostiją ir vyno lašelį, įlašintą į paprastą stilinę. Suprantama, kad tokiose sąlygose negalėjo būti jokių liturginių drabužių, nes jie tada būtų mus tik išdavę. Tačiau ir tokiomis aplinkybėmis Išganytojas ateidavo duonos ir vyno pavidalu lygiai taip pat, kaip ir didžiausiose bazilikose.

Vakare, sugulę į lovas, tyliai atkalbėdavome bendras vakaro maldas, padarydavome sąžinės sąskaitą ir miegodavom po sunkios ir žiaurios dienos.

Nors atskirais laikotarpiais būdavo draudžiama su pasaulininkais laisvalaikio bendrauti, tačiau prie darbo, kur nors toliau nuo didesnio būrio, vis dėlto buvo įmanoma ramiai ir patylomis su jais pasikalbėti, daug ką religiniais klausimais paaiškinti, juos suraminti, jų išpažinties išklausti ir, pagaliau, slapto būdu iš koplyčios išgautą Komuniją vėl slapta jiems įteikti. Tai reikėjo daryti labai atsargiai, nes tie dalykai buvo griežčiausiai draudžiami. Be to, nuolat buvo pavojus kokių nors būdu Švenčiausiąjį išniekinti.

Stovyklos ligoninėje gulėjo tūkstančiai ligonių, kurie po Stalingrado užėmimo jau nebuvo žudomi. Deja, miršančiam čia niekas nepakviesdavo kunigo. Tačiau ir čia kunigai sugebėdavo prie tokių prieiti ir juos

sakramentais aprūpinti. Kartais pavykdavo kuriam nors kunigui ton ligoninėn patekti į vadinamąjį "Stubendienst" (kambario grindų šveisti, prausyklų ir išeinamųjų valyti). Tiesa, tokį darbą gauti buvo nepaprastai sunku, nes tai buvo laikoma labai gera vieta, o kunigas buvo juk nevertas tokio gero darbo. Tačiau kartais vis dėlto vienam, kitam pavykdavo vis dėlto tokį darbą šiaip taip gauti. Tada toks laimingasis galėdavo, žinoma su didžiausiu atsargumu, sergančius ir mirstančius aprūpinti šv. sakramentais.

1944 metų rudenį ir 1945 m. pavasarį stovykloje siautė įvairios ligos. Tada žmonės krito kaip lapai. Tik per tris to meto mėnesius stovykloje mirė daugiau kaip 10.000 žmonių. Tada patys SS dažnai kunigus skirdavo tokių – dėl ligos izoliuotų – blokų kambarių viršininkais. Nors daug tokių slaugytojų ir kambarių viršininkų patys apsikrėtė, susirgo ir daug iš jų mirė, tačiau čia jie galėdavo sergantiems bent religinius patarnavimus suteikti.

Nuo 1944 metų vidurio leista visų tautų kunigams naudotis lagerio koplytėle. Nuo to laiko jau kasdien galėdavom prieš darbą ar vakare po darbo koplyčioje išklausti Šv. Mišių. Žinoma, koplytėlėje jokių būdu neišsitedavo visi kunigai. Gera tad buvo, kad nuo 1944 metų vidurio kunigų blokuose visi viršininkai buvo jau patys kunigai. Tada kasdien sukildavom bent kiek anksčiau ir vienas iš kunigų prie kukliai apdengto stalo be jokių paramentų atlaikydavo Šv. Mišias, o visi kiti priimdavom Komunią. Šv. Mišias laikydavome kasdien, vis kitas – pagal turimą kalinio eilės numerį. Mūsų buvo daug, tad nenuostabu, kad aš pats, turėjęs 29.269 eilės numerį, tik 1945 metų sausio 2 d. tegalėjau pirmą kartą atlaikyti Šv. Mišias.

Nuo 1944 metų jau nebebausdavo tų, pas kuriuos kratos metu rasdavo rožančių, kryželių ar medaliukų.

Didžiausią šventę Dachau stovykloje kunigai turėjo 1944 metų gruodžio mėn. 17 d.

Jau nuo 1939 metų rugsėjo mėn. Dachau koncentracijos stovykloje buvo vienas Munsterio vyskupijos diakonas. Jo sveikata buvo menka, ir jis gulėjo stovyklos ligoninės tbc skyriuje. Atrodė, kad jam jau nebeteks kunigu tapti. Bet, štai 1944 m. rugsėjo mėn. į stovyklą atvežė vienos pietų Prancūzijos vyskupijos vyskupą. Stovyklos kunigams tada atėjo graži mintis. Tuo pat pavyko iš dalies neoficialiai, iš dalies oficialiai, susisiekti su Munsterio vyskupu, gauti į kunigus šventinti ir kunigystei priimti reikiamus įgaliojimus ir leidimus. Pasisekė ir iš lagerio vadovybės gauti tokį sutikimą. Tuo laiku kunigai "suorganizavo" vyskupui mitrą, pastoralą, žiedą, kryžių, žodžiu, viską, ko tik reikėjo. Iš Munsterio gavo reikiamus šventus aliejus ir ritualą. Ir štai, 1944 metų gruodžio mėn. 17 d., ligonis diakonas gauna leidimą pusei dienos išeiti iš tbc skyriaus ir vykti į lagerio koplyčią. Čia ant dryžuotų kalinio skarmalų užsivelka diakono apdarą ir iš kalinio vyskupo priima kunigystės šventimus. Tą valandą kiekvienas iš mūsų išgyvenome tai, ko neįsivaizdavome mus pačius į kunigus šventinant. Kaip anuo

metu, viskas buvo kitaip!

Aš pats stovėjau didingoj Kauno bazilikoje... bokštuose skambėjo visi varpai... vargonai užė visais balsais. Bazilika buvo pilna žmonių, tarp kurių buvo mano tėvelis ir daug pažįstamų. O čia... Mažas kambarys mediniam barake – tarp juodžiausio vargo ir žvėriško skurdo... Jokių varpų gaudimo, jokių vargonų, be iškilmingų apdarų. O tėvai – jie toli, anapus elektrinių vielų. Užtat čia stovi 14 tautų šimtai kunigų... Ir čia vyksta tas pats, kas vyksta ir gražiausiose bazilikose: Išganytojas šventina sau kunigą. Ir amžiams jis liks kunigu Melchizedeko būdu, kaip ir mes visi.

Tai buvo šventė, kurios negalima pamiršti ir tinkamai žodžiais išsakyti. Toks tai buvo gyvenimas koncentracijos stovyklose, mirusiųjų namuose, kur tarp skurdo, alkio ir sunkiausių darbų vieni mirė keikdami, kiti kankinių mirtimi, vieni gėrė nuodėmės taure, kiti meldė Viešpaties pasigailėjimo.

Ir pasigailėjimas atėjo!

1945 m. balandžio mėn. 29 dieną, sekmadienį, atėjo amerikiečiai kariai. Pirmosiomis laisvės minutėmis vienas Amerikos kariuomenės kapelionas iš A bokšto kreipėsi į neapsakomu džiaugsmu siūbuojančią išlaisvintųjų minią ir, kalbėdamas Tėve mūsų, visų vardu dėkojo Dievui už išlaisvinimą, tą patį vakarą koplyčioje buvo atlaikytos padėkos pamaldos, kurių metu į susirinkusius prabilo seniausias stovykloje buvęs kunigas, lietuvis, būtent kun. Stanislovas Puida. Iš visos Europos tautų, šimtų kunigų ir tikinčiųjų pasaulininkų širdžių ir lūpų liejosi nuoširdus ir galingas "Te Deum laudamus".

Nida

V. Kapočiaus nuotr.

Brevijorius lietuviškai

Daug girdime ir skaitome apie išeivijos lietuvių teikiamą pagalbą Lietuvai. Noriu pagarsinti visai plačiai Amerikos visuomenei apie dar vieną pagalbos būdą Lietuvai. Tai Amerikos Lietuvių Romos katalikų Kunigų Vienybės pagalbą Lietuvos dvasininkijai. Apie šią kilnią misiją man papasakojo kunigas **Jonas Rikteraitis**.

Dar pernai, 2002 metų spalio mėnesį, Kunigų Vienybės seime, kuris vyko Putnam, CT, Šiaulių vyskupijos ordinaras vyskupas Eugenijus Bartulis perdavė Lietuvos vyskupų pageidavimą, kad Amerikos lietuviai kunigai padėtų išleisti lietuvių kalba liturginių valandų oficialią maldaknygę – *Brevijorių*. Visų tautų katalikai turi šią maldaknygę savo gimtąja kalba. Popiežius patarė ir lietuvių vyskupsams išleisti maldaknygę gimtąja lietuvių kalba.

Kaip žinoma, Lietuvoje yra keturių kunigų seminarijos: Kaune, Tel-

šiuose, Vilniuje, Vilkaviškyje, kuriose ruošiami būsimi kunigai. Kretingoje veikia stiprus pranciškonų centras; su jaunuimu daug dirba vienuolių, kurių skaičius Lietuvoje kasmet didėja. Seminaristams, jauniems Lietuvos kunigams ir vienuoliams sunku melstis iš *Brevijoriaus* lotynų kalba, todėl vieni skaito psalmes, kiti kalba rožančių.

Per Kunigų Vienybės seimą buvo vienbalsiai nutarta praveisti *Brevijoriaus* vajų ir sutelkti \$100,000 jo išleidimui. Kunigas Jonas Rikteraitis sutiko vadovauti tam vajui. Kunigų Vienybės pirmininkas prelatas Albertas Kontautas ir kunigas Jonas Rikteraitis išplatino kreipimąsi, kur Amerikos kunigai kviečiami ištieti pagalbos ranką Lietuvos kunigams. Kviečiama aukoti kiek galint, *Brevijoriuje* bus puslapis "In Memoriam" prašantis, kad visi, kurie meldžiasi iš šios maldaknygės prisimintų maldose visus aukotojus.

Vardai tų, kurie aukos \$5,000 ar daugiau, bus minimi maldaknygėje. Taip jau įprasta, kad kapinėse statomi akmenys paminklai. Kaip gražu prie to parūpinti "Maldos paminklą" širdyse ir lūpose tų, kurie per tolimą ateitį prisimins aukotojus *Brevijoriaus* maldose.

Kunigas Jonas Rikteraitis, OFM, paminėjo, kad jau suaukota \$50,000. Aukotojų sąrašas yra vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, ir devyni kunigai. Kviečiame ir visuomenę prisidėti savo auka pagal išgales. Kas gali, kviečiamas paaugoti \$5,000, kad būtų užtikrinta atsieltas vajeus tikslas.

Brevijoriaus išleidimas gimtąja lietuvių kalba bus labai kilni pagalba Lietuvos dvasininkijai ir visiems Lietuvos žmonėms.

Aukas siųsti žemiau nurodytu adresu, jos bus nurašomos nuo mokesčių.

Rev. John Rikteraitis
1039 Maple Ave.

P. O. Box 341301

Hartford, CT 06134-1301

Sigita Šimkuvienė

Dovanok mokyklai "Valstietį"

Šių metų liepos 15 d. "Valstiečių laikraščio" numeryje paskelbtas kreipimasis į verslininkus, politikus, taip pat į užsienio lietuvius ir visus skaitytojus – *Dovanok mokyklai "Valstietį"*. Jame kviečiama padovanoti mokykloms "Valstiečių laikraščio" prenumeratą (nuo rugs. 1 d. iki gruodž. 31 d.). Prenumeratos kaina – 38 Lt 16 ct. Ši dovana mokytojams sudarys galimybę skaityti mokykloms skirtą "Valstiečių laikraščio" priedą "Tėviškės šviesa". Priede rašoma apie dvasinį jaunimo ugdymą, švietimą, mokytojų gyvenimą bei jų patirtį. "Tėviškės šviesa" eina kas antrą antradienį. Vieną laidą remia Švietimo ir mokslo ministerija, kitą – JAV esantis Tautos Fondas.

Į kreipimąsi atsiliepia nauji skaitytojai. Skelbiame JAV gyvenančių pavardes:

Įžymus JAV gydytojas, knygų "Kvieslys sveikaton" autorius **Jonas Adomavičius** užsakė: Stebulių pagr. m-kalai. Alsėdžių vid. m-kalai,

Rudaminos pagr. m-kalai, Smilgių pagr. m-kalai, Krosnos pagr. m-kalai, Ažuolinių pagr. m-kalai, Mergalaukio pagr. m-kalai, Žibalu pagr. m-kalai.

JAV lietuvių visuomenės veikėja, daugelio Lietuvos mokyklų rėmėja **dr. Rožė Šomkaitė** užsakė – Linkuvos vid. m-kalai, Papilio pagr. m-kalai, Linkuvos specialiajai internatinei m-kalai, Kvetkų pagr. m-kalai, Mi-

lašaičių pradinei m-kalai.

Kun. prof. Antanas Paškus užsakė – Kutkiškių pagr. m-kalai, Klebiškių pagr. m-kalai, Salako pagr. m-kalai, Senujų Trakų Kęstučio pagr. m-kalai, Kurklių pagr. m-kalai.

Norėtume, kad ir Jūs, mielieji skaitytojai, atsiliieptumėte į mūsų kreipimąsi *Dovanok mokyklai "Valstietį"*.

"Valstiečių laikraščio" redakcija

Skambinti tel.: (8-5) 242 05 26
arba mobil. tel.: 8-681 4 08 39

Baltijos jūra

A. Balbieriaus nuotr.

N. Pr. Marijos vienuolyno 85 m. jubiliejus

N.A. Lietuvių susiartinimo šventėje

Naujosios Anglijos lietuvių Susiartinimo šventę jau penkiasdešimtą kartą įvyko 2003 m. liepos 27 d. Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolyno sodyboje - Putname, CT.

Dar prieš šventę Sodyboje kyla šurmulys. Suvažiuoja talkininkai ir talkininkės. Vyrų stoto palapinės, iš kluono veža kėdes, suolus, stalus. Moterys – kepa duoną, pyragus, raugina pieną, daro dešras, paskutinę naktį skuta bulves, tarkuoja, o nuo ryto kepa kugelį. To neužtenka. Juk reikės pavaišinti tūkstantį... Seselių rėmėjų skyriai iš Worcesterio, Waterbury, Providence dar visko priveža. Ko nespėja paruošti, pagaminti – užsakymus pristato sutarti biznieri.

Šventės programa skirtinga nuo kitų lietuviškų gegužinės pobūdžio renginių. Šventė prasideda iškilmingom Šv. Mišiom 11 v. ryto, Viešpaties sukurtoje gamtos šventovėje, liepomis, ąžuolais apsuptoje.

Vyriausiasis celebrantas šiemet – kun. Vytautas Gedvainis, seselių

Vienuolijos aikštėje prieš programą "Neringos" meninės programos vadovė Aldona Lingertaitienė (stovi pirma iš kairės) su kai kuriais savo talkininkais: Dainora Kupčinskaitė, orkestro vadovu Dariumi Mokcevičium, kun. Algiu Gudaičiu, SJ, Kristina Vaškyte, Rima Pavilionyte ir dviem svečiais seminaristais

kapelionas, su kun. dr. Zenonu Smilga ir kun. Algiu Gudaičiu, SJ, "Neringos" stovyklos kapelionu, aukojo Šv. Mišias. Solo giedotojo solistė Marytė Bizinkauskaitė. Prie vargonėlių Aldona Prapuolentytė palydėjo ją ir kartu su balsingais

vyrų Petru Tutinu, Aurelijum Prapuolenu bei skambančiais balsais juos lydinčiom: soliste M. Bizinkauske, ses. Paule, S. Šakaliene, vadovavo bendram giedojimui. Seselių paruoštuose lankstinukuose mišių giesmės ir maldos

85-ojo vienuolijos jubiliejaus proga stovyklautojai, vadovai ir rožėmis apdovanotos seselės (iš k.): Loreta, Bernadeta, Eugenija, Paulė, Laimutė gieda "Sveika, Marija, o motin Dievo"

A. Prapuolentytės nuotraukos

Persitvarkymai išėivijos lietuvių sielovadoje

(atkelta iš 3 psl.)

Prelatas Edmundas Putrimas gimė 1959 m. rugsėjo 3 d. Toronte, Kanadoje. Studijavo Toronte ir Romos St. Thomas Aquinas universitetuose, kur 1988 m. įsigijo bažnytinės teisės licenciatą.

Į kunigus buvo įšventintas 1985 m. birželio 2 d. Šv. Petro bazilikoje popiežiaus Jono Pauliaus II.

1988 – 1991 ir 1992 – 1994 buvo "Vasario 16" gimnazijos kapelionu bei dėstytoju.

Nuo 1994 iki dabar yra Toronto Prisikėlimo parapijos vikaras bei nuo 1997 m. – Toronto Tarptautinio oro uosto kapelionas.

Nuo 1986 m. iki dabar – išėivijos lietuvių katalikų Sielovados tarybos narys jaunimo reikalams; vyskupo P. A. Baltakio, OFM, oficialus sekretorius bei Lietuvių katalikų religinės šalpos tarybos narys.

Nuo studentavimo dienų – jaunimo stovyklų, kongresų, dvasinių susikaupimų organizatorius bei vadovas.

1994 m. Klaipėdoje, su Kanados valdžios pagalba, įsteigė "Dvasinės pagalbos jaunimo centrą" ir yra jo direktorių valdybos narys.

Nuo 1995 m. iki dabar yra Kanados LB Krašto valdybos narys bei nuo 1997 m. iki dabar – Pasaulio LB valdybos vicepirmininkas.

2003 m. liepos 12 d. Šv. Tėvas Jonas Paulius II kunigą E. Putrimą pakėlė į Garbės prelatus ir Lietuvos Vyskupų Konferencija paskyrė jį išėivijos lietuvių katalikų Sielovados vadovu – delegatu.

vieningai kilo iš susirinkusiųjų lūpų ir širdžių į Dangų. Gegužinės programa, dalyvaujant mažesniai svečių skaičiui, baigėsi padėka Viešpačiui – Maldos valandėle – giedotais Mišparais. Jie ramiai nešė Dievui padėką, džiaugsmą ir garbę už gražią dieną, svečius, talkininkus, "Neringos" stovyklautojų programą ir Putnamo seselių 85-ji jubiliejų, kurį nelauktai ir netikėtai neringiečiai paminėjo meninės programos pabaigoje. Tos programos vadovė Aldona Lingertaitienė pakvietė visas seseles, kurios kada nors vadovavo ar prisidėjo prie "Neringos" stovyklos į "sceną". Stovyklautojai jas apsupo ir 85-jo N. Pr. M. Marijos vargdienų seserų vienuolijos jubiliejus proga už jų nuopelnus Lietuvai, Amerikos lietuviams ir ypačiai "Neringai" padovanojo per šią stovyklą išmoktą liaudies giesmę Marijai ir 85-ias rozes!

Kas gali būti gražesnio ir jautresnio, kai matai vadovus ir vadovaujamuosius, kurie įvertina Putnamo seselių darbus ir kartu su žiūrovais džiaugiasi ir gieda "Ilgiausių metų" ir "Valio".

Tai buvo ypatinga dovana seselėms.

Gegužinės svečius, pasilipusius ant akmeninės tvoros, po medžiais, palapinėje sėdinčius ar stovinčius (visi norėjo matyti) apdovanojo meniškai paruošta Joninių-Rasos švente, Karaliaus Mindaugo vai-

85-ojo jubiliejus proga prie istorinių nuotraukų (iš k.): sėdi - Regina Taunienė, Ses. Tercizija; stovi - JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirm. dr. Elona Vaišnienė, Ses. Bernadeta Matukaitė ir vienuolijos kapelionas kun. Vytautas Gedvainis

nikavimo ištrauka ir liaudies šokių entuziastinga pyne, palydima dainomis ir nuostabiai skambančio liaudies orkestro muzika.

Tos programos kaltininkai: vyriausia vadovė Aldona Lingertaitienė ir jos talkininkai – Norbertas Lingertaitis, Alvydas Alimas, Darius Mockevičius, Vida Valiulienė, Rima Pavilionytė, Kristina Vaškytė, Dainora Kupčinskaitė, kun. A. Gudaitis, Darius Penikas. Ačiū jiems už tą puikią programą, o seselėms ir jų talkai – "ligi pasimatymo 2004 m. Naujosios Anglijos lietuvių Susiartinimo šventėje".

Talkininkė Aldona

Prie "karabelninkų" stalo Dr. Žmuidzinas, vienas "Neringos" vadovų, kiekvienais metais iš Šveicarijos atvyksta talkininkauti stovykloje

Juozas Brazaitis - žurnalistas

100 metų nuo jo gimimo (1903 m. gruodžio 9 d.) paminėti

SIMAS SUŽIEDĖLIS

Šis prof. Simo Sužiedėlio straipsnis spausdintas "Į Laisvę" žurnalo 1975 m. 65 (102) numeryje, kuris buvo skirtas prof. Juozo Brazaičio atminimui. Red.

Prieš trejus metus Juozui Brazaičiui, kaip žurnalistui, buvo įteikta Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos premija. Savo žodyje, pasakytam įteikimo iškilmėse, jis taip apibūdino laikrastinį darbą: *"Žurnalistas įsipareigoja tarnauti trejopom vertybėm: tiesai, pažangai, visuomenės interesui. Tiesai tarnaus nei peikdamas nei girdamas asmenų ir jų darbų be rimto pagrindo. Pažangai tarnaus nesustingdamas senose gyvenimo idėjose ir formose... Visuomenei tarnaus jos neskaldydamas, bet stengdamasis suprasti kitaip galvojančius".* Tokius reikalavimus žurnalistui statydamas ir drauge nurodydamas galimas nuokrypas, rėmėsi ne kokia teorija, bet geru laikraštininko darbo pažinimu ir praktika.

Pirmasis laikraštis, kurio redakcijoje dirbo apie ketverius metus (1923-1927) dar studijuodamas, buvo "Lietuva", valdžios leidžiamas Kaune dienraštis. Vyriausią jo redaktorių skyrė ministeris pirmininkas iš valdančiosios partijos asmenų. Šiaip jau redakcijos sąstatas per daug nesikeitė: jį sudarė gana įvairių pažiūrų antriniai redaktoriai ir bendradarbiai. Brazaitis buvo vienas iš pagalbinių redaktorių, rūpinęsis kultūrinių įvykių apžvalgom. Jis turėjo prigimties dovaną keliais tautais sakiniiais užgriebti dalyko esmę. Brazaitis nemėgo pilstyti iš tuščio į tuščią. Jo žurnalistinis stilius buvo dalykiškas, glaustas, neornamentuotas.

Baigęs studijas (1927), "Lietuvos" dienraštyje neužsiliko, nes nė nemanė tapti profesiniu žurnalistu; tačiau ir neatitolo nuo spaudos darbo. Spauda, jo žodžiais, *"buvo lietuvių tautinės sąmonės gaivintoja nuo pat Valančiaus leidžiamų Prūsiose brošiūrų ir slapta gabenamų į Lietuvą dar prieš pirmuosius mūsų laikraščius"*. Su mūsų laikraštija yra suaugę vardai Basanavičiaus, Kudirkos, Tumo-Vaižganto, Jakšto Dambrausko, Antano Smetonos ir eilės kitų literatų, kultūrininkų, mokslininkų, visuomenės veikėjų. Jie nebuvo žurnalistai profesionalai, kaip ir Brazaitis, kuris įsirikiavo iš naujos generacijos. Jo vaikystė temdė nelaisvė, bet brendimas vyko jau nepriklausomybės švytėjime. Išbudusi tautinė sąmonė nebebuvo reikalinga kudirkiško "Varpo" žadinimo, bet ją reikėjo grūdinti, lenkti į kultūrinę pažangą, kreipti į

"Darbininko" redakcija 1960 m. (iš k.): Paulius Jurkus, vyr. red. Simas Sužiedėlis, Tėv. Modestas Stepaitis, OFM ir prof. Juozas Brazaitis

našų kūrybinį darbą. Brazaitis čia įsijungė visas: su savo literatūros studijom, jaunuomenės ugdymu, paslauga įvairiems leidiniams ir laikraščiams. Štai, jį randame, kad ir trumpai, redaguojant "Jaunimo Vadą", pavasarininkų žurnalą, skirtą organizacinio darbo metodikai ir jaunimo vadų ugdymui. Vienerius metus (1928-29) redagavo "Ateitį", moksleivių ateitininkų žurnalą, o šiaip jau nemažai jame rašė. Devynerius metus buvo vienas iš pagrindinių kultūros žurnalo "Židinio" bendradarbis, paskelbęs keletą originaliųjų studijų ir eilę apžvalginių straipsnių.

Nepriklausomos Lietuvos dvidešimtmetį minint (1938), Brazaitis "Židinyje" parašė reikšmingą straipsnį vasaros numeriui (Nr. 5-6). Kai kiti rašė apžvelgė lietuvių tautos laimėjimus politikos ir kultūros srityse, Brazaitis atskleidė **dvasinį lietuvių veidą nepriklausomoje Lietuvoje**. Taip buvo pavadintas tas straipsnis. Įprastu jam išvalgumu nurodė įvykusius pakitimus visuomeniniuose sluoksniuose bei jų santykiuose, pažiūrose į savo valstybę, kultūrą, gyvenimo prasmę; pastebėjo, kad yra atsiradęs jau ir lietuviškas miesčioniškas luomas. *"Jame rasime iš dalies valdininkų, net aukštųjų; rasime tarnautojų, laisvosios profesijos žmonių, pusinteligentių ir kitokių. Visus juos jungia menkas intelektualinis, estetiškas lygmuo; visus jungia pasyvus dalyvavimas viešuose reikaluose, hedonistiniai interesai gyvenime... Juk maloniau pasinerti mažo ratelio, kompanijos, šeimos ar net profesijos džiaugsmuose,*

nekaip kvaršinti sau galvą viešais reikalais". Kai dabar skaitome tuos žodžius, atrodo, lyg būtų rašyti ne prieš 40 metų ir ne ano meto laisvos tėvynės miesčioniškajai šviesuomenei, bet dabar, mums, pabirusiems po svetimus kraštus, pavargstantiems kovoti dėl savo krašto ir savo tautybės – dėl tų viešų reikalų, kurie kvaršina galvas ir drumsčia mažojo, uždaro draugų ratelio džiaugsmą puošniose rezidencijose. Iš tikrųjų, namų pastogės užsklęsta ramuma niekada nėra buvusi kultūrinės pažangos veiksmu. Nepriklausomoje Lietuvoje prieš tokį sotų snaudulį kėlė balsą budrios asmenybės, kiek joms tai leido vieši tvarkos sargai. Čia reikėjo ir sugebėjimo ir lankstumo rasti savo mintim ir veiksmam deramą formą.

Šia linkme buvo redaguojamas "Naujosios Romuvos" žurnalas, ėjęs paskutinį nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį (1931-40). Apie save jis buvo sutelkęs šalininkų būrį, kuris savo pasirinkimuose svarstydavo politinio ir kultūrinio gyvenimo aktualybes. Brazaitis buvo vienas iš to žurnalo bendradarbių ir pasitarimų dalyvių. Žymiai vėliau, jau tremtyje jis to laikraščio kryptį aptarė tokiais lakoniškais žodžiais: *"kova prieš svetimybes už tautinę kultūrą, prieš susiskaldymą už konsolidaciją, prieš sustingimą už kultūrinę dinamiką... Iš kovos su svetimybėmis aštriausia buvo prieš kultūrbolševizmą, t. y. garbinimą kultūrinių reiškinių, kurie ėjo iš Sovietų Sąjungos"*. Prieš tas ir kitas dvasinio mūsų gyvenimo kreives laikraštis propagavo tautinę kultūrą, atremtą į vakarietišką krikščionišką ideologiją. "Naujosios Romuvos" bendradarbių sambūryje subrendo ir ta pagarsėjusi deklaracija *Į organišką valstybės kūrybą, sukelusi spaudoje aštrias diskusijas dėl valstybinės santvarkos ir krašto valdymo principų*.

Dar tampriau negu su anuo žurnalu, Brazaitis buvo susirišęs su "XX Amžium", to dienraščio redakciniu kolektyvu. Jį sudarė jaunų katalikų inteligentų grupė, pradėjusi plyšti nuo ją ugdžiusios krikščionių demokratų senesnės generacijos, bet dar ne tiek, kad kartų spraga būtų jau kartinusi ir kliudžiusi bendrauti. Moderniškai redaguojamam dienraštyje Brazaitis rašė vedamuosius būdingu jam *Servus* slapyvardžiu; lotyniškai tai reiškė *tarnas*, atseit, tarnas tiesos, pažangos ir visuomenės gerovės – tų trijų vertybių, kuriomis jis saistė savo žurnalistinį darbą. Savo kituose straipsniuose sugebėjo taip subtiliai pasakyti tiesą, kad neklūdavo nei valdinei spaudos kontrolei. Ir kai buvome arti agonijos, kuri artėjo su Lenkijos ultimatumu, Klaipėdos užgrobimu ir Raudonosiomis bazėmis, - tokiais dramatiškais momentais apibūdinti susidariusią padėtį, kad nesukeltum panikos ir neužtrauktum grūmojusio priešo didesnės rūstybės, reikėjo lanksčios ir apdairios žurnalisto plunksnos – Brazaičio talkos. Taip išgyventa koki dviguba okupacija ir paskui vargana bėgtis iš savo namų.

Anom tikro negando dienom Brazaitis rašė straipsnius ir atsišaukimus pagrindžio laikraščiuose, iš kurių nacių laikais vyravo jo perkrikštytas žurnalas "Į Laisvę", vėliau ir redaguotasis. Tam rezistenciniam laikraščiui tuojau

po 1941 m. sukilimo buvo parinktas "Laisvės" vardas, bet Brazaitis ištaisęs jį į "Į Laisvę", pastebėdamas, kad dar tikrai žengiama laisvės linkui. Laikraščio vardą pailginęs, kitu atveju organizacijos pavadinimą sutrumpino: *Lietuvių Aktyvistų Frontas*, išleidus vidurinį terminą, tapo tiesiog *Lietuvių Frontu*. Jai frontas yra prieš ką nors nukreiptas, jis negali būti neaktyvus. Ir čia pasirodė Brazaičio menas rasti idėjom taiklias glaustas formules.

Brazaitis liko aktyvus laikraščių redakcijose ir tremties dienomis. Jos atnešė nerimą, netikrumą, neviltį – tokias neigiamas nuotaikas, kurios instinktyviai prasiverždavo nesutarimu, kiviščiais, aitaria polemika. Brazaitis nešūkavo užgauliom frazėm, nemalė nieko į dulkes ir neliaupsino tuščia panegirika. Jis rašydavo ramiai ir santūriai, remdamasis konkrečiais faktais ir logišką jų išvadom; nevengė atsikreipti ten, kur matė grubų prasilenkimą su tiesa, kur buvo laužomi moraliniai principai, kur apgaulė šiepėsi iš tariamai nekalto veido. Dar taip neseniai, prieš ketverius metus, jis rašė Lietuvos ateities klausimu: *"Laisvės galimybė vis toliau nustumiama. Šio krašto vyriausybės detente politika vis tvirčiau palieka pavergtus kraštus pavergėjų malonei"*.

Dirbdamas "Darbininko" redakcijoje (1952-74) Brazaitis rūpinosi politinėm žiniom ir spaudos apžvalgom, o paskutiniaisiais metais vis dažniau pasirodydavo ir jo vedamieji. Nė vienas kitas lietuviškas laikraštis šiame krašte nėra turėjęs tokios išsamios ir geros informacijos. Brazaitis labai gerai pažino didžiuosius Amerikos laikraščius ir žurnalistus, jų ideologinį nusistatymą. Nors ir sakoma, kad amerikietis žurnalistas tarnaujantis informacijai, atseit, piliečių "teisei viską žinoti", bet ką eilinis pilietis turi žinoti ir kas reikia nuo jo nuslėpti, priklauso nuo tos laikraščio linijos. Brazaitis atskleisdavo užkulisius, sugretindamas įvairių laikraščių ir komentatorių pateiktus prieštaraujančius faktus. Visam tam reikėjo pašvęsti daug laiko, ir jis neskaiciuodavo nei dienų, nei valandų, apsikrovęs spaudos kauge ligi gilių išnaktų. Jeigu jam būtų tekę rašyti sindikatinis straipsnius, jis būtų prasistiebes pro aukštai iškeltas šio krašto kolumnistų galvas.

Iš kur velionis sėmėsi tiek energijos, ištvermės, uolumo tam darbui, kuris iš tikrųjų nebuvo jam nei pasirinktinis nei profesinis? Brazaitis buvo lietuvių literatūros kritikas ir istorikas, ir tai jam padėjo stipriau pasireikšti ir laikraštiniame darbe. Tačiau tikrasis jo pasiaukojimo lietuviškai spaudai akstinas buvo šis:

"Tegaliu prisipažinti, - rašė prieš 20 metų "Į Laisvę" žurnale (1953), - kad krašto rezistencijos šviesiausi didvyrių pavyzdžiai man, kaip ir daugeliui tremtyje, stovi prieš akis nuolatos; jie gaivina pasiryžimą visą jėgą skirti kovai už tėvynės laisvę, palaiko tvirtą tikėjimą, kad kruviniais keliais, didelėm aukom, lėtu žingsniu, bet toji laisvė, laisvė visom tautom artėja, kaip nesulaikomas saulės patekėjimas".

Štai kas gaivino ir palaikė trapų, stoisą vyrą, užsisklendusį savyje, bet, rodos, apglėbusį visą lietuvių tautą, kad ją išneštų iš sutemų į saulės patekėjimą. □

Linos nelaimė

Vasara – tai atostogų, kelionių, stovyklavimo, jaunatviško džiaugsmo, naujų pažinčių laikas. Deja, Lina, 22 metų Vilniaus universiteto 3 kurso žurnalistikos studentė turėjo svajonę atvykti į Ameriką vasarai ne atostogauti. Mergina bandė nepraleisti nei vienos atsiradusios galimybės, norėjo išnaudoti kiekvieną laisvą minutę dirbdama, mat pinigų kelionei taip pat reikėjo pasiskolinti. Norėdama padėti savo 68 metų ne per geriausią sveikatą turinčiai mamai, vienturtė Lina ne kažkokių iliuzijų ginama į svajonių šalį, o gerų realių norų vedina atvyko padirbėti per vasaros atostogas, beje kaip ir daugelis kitų studentų. Atvykusi į Ameriką, Lina dirbo Rehoboth Beach, Delaware valstijoje parduotuvėje. Darbas baigdavosi vėlai vakare.

Tačiau tą nelemtą birželio 26-osios naktį, atidirbusi darbuose ir savo dviračiu važiuodama namo, apie 1 val. nakties buvo partrenkta automobilio ir sunkiai sužalota. Automobilio vairuotojas iš įvykio vietos pasišalino. Beveik merdėjančią merginą suradę kiti studentai, iškviatę pagalbą, ir malūnsparniu Lina kritiškoje būklėje buvo atgabenta į Christiana ligoninę, Wilmington, Delaware.

Dievas išklausė vargšės mamos maldavimus – Lina išgyveno. Labai ilgai išgulėjusi be sąmonės ir didžiam gydytojų nustebimui, kadangi jų teigimu buvo mažai tikimybės, kad mergina išgyvens, ji atsigavo, tačiau jos būklė dar labai sunki. Dabartiniu metu Lina jau perkelta į ligoninės bendrą skyrių. Prieš 6 savaites, buvusi sveika, graži, sportiška, pilna svajonių ir ateities planų mergina, dabar yra gydoma Wilmington ligoninėje. Ji negali išlaikyti pusiausvyros, jos kairė ranka yra truputį suparalyžuota. Ji gali pasakyti tik keletą žodžių, neaišku kiek ji supranta. Medikai pastebėjo, kad Lina nereaguoja į anglišką kalbą, bet į lietuvišką šnektą ji reaguoja geriau.

Lina neturi nei brolių, seserų ar kitų artimųjų, kurie galėtų pas ją atvykti. Šiomis dienomis yra laido-

jamas 17 metų nuo kraujo vėžio miręs Linos pusbrolis. Pradžioje Lina ligoninėje buvo visai viena, tik kartais ją aplankydavo kartu dirbę studentai iš Rehoboth Beach. Delaware gyventantys ir Philadelphiajos lietuviai, sužinoję apie Linos nelaimę, labai aktyviai, pasikeisdami, pradėjo lankyti Liną.

Medikai nedrįsta prognozuoti Linos ateities – tik ateitis parodys, jeigu Lina pasveiks, ar liks invalide ar ne. Linos kelias į išgyjimą bus ilgas ir sunkus. Todėl, Philadelphiajos apylinkės Lietuvių Bendruomenė prašo visų lietuvių pagelbėti Linai aukomis. Savo auką šiai merginai galima pasiųsti adresu: *Lithuanian-American*

can Community, 2715 Allegheny Ave., Philadelphia, PA 19134. Čekius išrašyti Lithuanian-American Community ir "memo" užrašyti Linai.

Nuoširdžiai iš anksto dėkojame. Taip pat maloniai prašome visus pasimelsti už Linos sveikatą, kad ši maloni, ramaus būdo mergina, nebūtų visam gyvenimui prirakinta invalido vežimėlyje ir kad jos visos gražios svajonės ir norai nebūtų užgesinti šio žiauraus likimo smūgio. Beje, Lina atvažiavusi į Ameriką pirmiausia susirado bažnyčią, tik pasiguodė mamai, kad dėl darbo sutvarkymo ji negali išklausti mišių. Padėkime šiai jaunai, pilnai taurios, doros sielos asmenybei!

*Philadelphiajos apylinkės
Lietuvių Bendruomenė*

Dr. Vinco Kudirkos lituanistinė mokykla

2003 m. liepos 9 dieną Šv. Petro ir Povilo parapijos raštinėje, **211 Ripley Pl., Elizabeth, NJ 07260** įvyko šeštadieninės lituanistinės mokyklos steigiamasis susirinkimas, dalyvaujant būsimų mokinių tėveliams, būsimiems mokytojams, Lietuvių Bendruomenės pirm. Juliui Veblaičiui ir išdininkui Rimantui Bitėnui.

Susirinkimo metu nutarta pradėti mokyklos veiklą 2003 m. rugsėjo mėn. Mokyklą nutarta vadinti dr. Vinco Kudirkos vardu. Taip buvo vadinama ir anksčiau čia veikusi mokykla, prieš keliolika metų uždaryta dėl mokinių trūkumo.

Parapijos klebonas Alfredas Žemeikis leido mokyklai naudoti parapijos patalpas. Lituanistinėje mokykloje vaikai ir suaugusieji bus mokomi lietuvių kalbos, istorijos, lietuvių dainų ir šokių. Tėveliams tuo pačiu metu bus pasiūlytos anglų kalbos pamokos. Pamokos vyks šeštadieniais nuo 9 am iki 1 pm.

Maloniai kviečiame veikučius nuo 4 metų amžiaus ir suaugusius, norinčius mokytis lietuvių kalbos, tėvelius, norinčius pagilinti anglų kalbos žinias.

Dr. Vinco Kudirkos lituanistinės mokyklos (Elizabeth, NJ) atidarymo šventė įvyks **pirmą rugsėjo šeštadienį**. Mokyklos atidarymo proga

š. m. rugsėjo 6 d. 10 v.r. bus aukojamos Šv. Mišios, 11 v.r. - oficialioji dalis ir meninė programa su vaišėmis parapijos salėje. Kviečiame visus dalyvauti.

Dėl informacijos prašom skambinti R. Apanavičienei tel.: (908) 862-6833; e-mail: LtschoolNJ@hotmail.com

Mokslo metų pradžia P. Bivainio nuotr.

Hartford, CT

A.†A.

Birutė KIRMONTAITĖ-ŠIMANSKIENĖ

Šį pavasarį, gegužės 9 d., iš Hartfordo, lietuvių bendruomenės į amžinybę pasitraukė **Birutė-Antanina Kirmontaitė-Šimanskienė**.

Sutikau šią moterį pirmą kartą Hartforde, skautų renginyje – Kažiuko mugėje. Ji maloniai pakalbino, pavaišino savo iškeptą pyragą. Taip jau išėjo, kad apie šią neeilinę moterį rašau jau jai nežinant.

Birutė Kirmontaitė-Šimanskienė gimė 1922 m. gruodžio 25 dieną Padubysos kaime, prie Seredžiaus, Jurbarko rajone. Mama – Juzefa Ramonaitė, tėvas – Pranas Kirmontas. Tėvelis buvo mokytojas, kartu ir mokyklos direktorius. Jis buvo vienas iš lietuviškų mokyklų įkūrėjų Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1918 metais. Tad šeima dažnai keitė savo gyvenamą vietą ir savo vaikystėje Birutė gerai pažino Kauno apskritį, vietoves pagal Nemuną, o taip pat ir Suvalkiją. Birutė buvo vienintelis vaikas šeimoje, tad vasaras dažnai praleisdavo Klangių kaime pas savo senelę, motinos mamą, kartu su savo pusbroliais.

Gimnaziją baigė prieš prasidedant Antrajam pasauliniam karui. Toliau mokėsi buhalterijos ir jos kursą baigė Suaugusiųjų institute Kaune, nes vokiečiai jau buvo uždarę universitetus. Į vakarus Birutė pasitraukė kartu su tėvais 1944 metais iš Kybartų, būdama 22 metų, Vokietijoje apsigyveno Mittenwalde, vėliau persikėlė į Traunstein. Ten ji ištekėjo už Jono Šimanskio ir susilaukė sūnelio.

Į Ameriką Birutė su šeima atvyko 1950 metais teisiai į Westfield, MA, nes ten gyveno dėdė – mamos brolis su šeima, ir jaunai šeimai padėjo įsikurti. Po kiek laiko Šimanskiai persikėlė į Hartfordą, CT. Ten gimė dar dvi dukros. 1965 metais nusipirko restoraną ir dirbo jame iki 1974 m. 1970 m. persikraustė į West Hartford, gavo Hartford City darbą ir dirbo kepėja 25 metus, kepdama

vidurinėm mokyklom kepinius iki pat pensijos.

Visą gyvenimą ji aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje ir meilė Tėvynei išliko jos širdyje iki pat mirties. Buvo LSS Hartfordo jaunesnių skaučių būrelio vadovė, LSS Atlanto rajono jaunesnių skaučių skyriaus vedėja, LSS Waterburio Neries vietininkijos vietininkė ir LSS Seserijos jaunesnių skaučių skyriaus vedėja.

Vadovavo Hartfordo tautinių šokių grupei "Gintaras", kuris 1964 m. koncertavo New Yorke Pasaulinėje parodoje.

Daug savaitgalių velionė praleisdavo ruošdama maistą Lietuvių Klubui ir įvairiems lietuviškiems rengimams. Buvo ALRK Moterų Sąjungos 17 kuopos ilgametė vicepirmininkė, pirmininkė ir sekretorė. Rėmė JAV LB programas, Putnamo seselių veiklą, "Neringos" stovyklą.

Dalyvavo Lietuvos išlaisvinimo protestuose įvairiuose miestuose, rašė laiškus pareigūnams. Lankė ir rėmė Švč. Trejybės bažnyčią Hartforde, APPLE organizaciją, tautinių šokių grupę "Berželis", lietuvišką

radiją, lietuvišką spaudą.

1999 metais, po 55 metų apsilankė savo gimtojoje Lietuvoje, džiaugėsi jos pasikeitimu. Nors apsilankiusi tėviškėje daugelio vaikystės draugų ji neberado, bet sutiko savo giminių ir draugų vaikus ir anūkus, aplankė jaunystėje gyventas vietas. Ir naujai atvykusiems Birutė Šimanskienė ištiesdavo pagalbos ranką. Ugdė meilę tėvynei savo vaikams ir anūkam. Vyresnius anūkus Kristiną ir Jason Hampton vežiojo į repetitijas, įvairius lietuviškus renginius. Jiems įžiebė lietuvišką dvasią. Šią vasarą Kristina su broliu aplankė Lietuvą, senelės gimtas vietas, pavaikščiavo jos išvaikščiota takais.

Paskutiniuosius trejus metus savo jauniausiai dukrai padėjo auginti vaikus Aleksą, Gabiją ir Dianą Karosus. Atveždavo jiems lietuviškų knygų, prenumeravo "Eglutę". Su anūkėliais dalyvavo New Britain lietuviškos Atgimimo mokyklos parengimuose.

Savo paskutines gyvenimo valandas ji praleido dukters Laimos Karosienės namuose Brandford, CT, kur labai ramiai, šeimos apsupta paliko šį pasaulį. Birutės Šimanskienės darbai lietuviškoje veikloje tęsiasi, jos išugdytas tėvynes meilės jausmas stiprus jos vaikuose ir anūkuose.

Sigita Šimkuvienė

Birutė Šimanskienė (sėdi antra iš kairės) su savo artimaisiais Šv. Trejybės bažnyčioje Hartforde, CT, per anūkės Dijanos Karosaitės krikštynas

Pasaulio lietuvių dainų šventės atgarsiai

(atkelta iš 1 psl.)

buvo einami rateliai, žaidžiami liaudies žaidimai, kuriuose noriai dalyvavo ir miestelėnai bei tolimųjų kraštų turistai.

Šalia muzikos atlikėjų virė amatininkų gyvenimas: plaktukais kaukšėjo raumeningi kalviai, savo gaminius siūlė puodžiai, medžio drožėjai, pynėjai iš šiaudų ir linų, ant Gedimino kalno tvoros savo kūrinius buvo susikabinusios mezgėjos, audėjos, siuvinėtojos ir tautinių kostiumų siuvėjos. Čia pat buvo galima paragauti ir tradicinių valgių, alaus, giros ir midaus.

Išpūdinga liaudies meno dirbinių paroda atidaryta ir Lietuvos dailininkų sąjungos galerijoje "Arka". Daugiau kaip pusė tūkstančio šalies tautodailininkų sukurtų eksponatų – tapybos drobių, grafikos lakštų, skulptūros ir kryždirbystės pavyzdžių – užėmė visas galerijos sales. Pirmą kartą galerijoje eksponuojama apie šimtą geriausių šių metų laikų liaudies meistrų sukurtų medinių paminklų.

Penktadienį šventės programoje skambėjo instrumentinė liaudies muzika. Vilniaus universiteto Petro Skargos kieme vyko kanklių ansamblių popietė "Skambėkite, kanklės". Tai buvo antrasis Dainų šventės istorijoje kanklių koncertas. Jame dalyvavo visų Lietuvos regionų – 70 muzikos mokyklų, penkių konservatorių ir dviejų aukštųjų mokyklų pedagogai, studentai, moksleiviai.

Vakare Kalnų parke vyko tradicinis Ansamblių vakaras "Virsmo spalvos". Jame pasirodė dainų ir šokių ansambliai, liaudies instrumentų orkestrai, kaimiškos muzikos kapelos, kanklių, birbynių ir skudučių ansambliai – iš viso apie 250 meno kolektyvų ir beveik 4,5 tūkst. dalyvių. Skambėjo muzika, buvo šokamos lietuvių darbų ir švenčių tradicijas atspindinčios choreografinės kompozicijos.

Didinga Mindaugo karūnavimo scena – Vytauto Buterleivičiaus aikštės kompozicija "Oi ant kalno karūnėlė" pagal Algirdo Martinaičio muziką prasidėjęs vakaras vedė žiūrovą per keturis metų laikus ir jiems būdingus senuosius lietuvių papročius. Daugiau kaip dvi dešimtys kompozicijų apsuko darbų ir švenčių ratą. Vakaro pabaigoje naktinį dangų nušvietė saliotų ugnys, ansamblių dalyviai ir žiūrovai pagerbė įsimintinos programos kūrėjus.

Šeštadienį Šokių dienos programa prasidėjo pučiamųjų orkestrų žygiuote "Vario audra" pagrindinėse sostinės aikštėse. Katedros aikštėje šalies kariniai ir profesionalūs pučiamųjų orkestrai kartu su šokėjomis demonstravo savo sugebėjimus groti marširuojant. Vėliau Rotušės aikštėje grojo visų Lietuvos regionų geriausi mėgėjų pučiamųjų orkestrai, tarp jų – 76 trombonų orkestras ir saksofonų orkestras bei didžiausias jungtinis 200 muzikantų ir 30 šokėjų orkestras.

Vakare Žalgirio stadione žiūrovų laukė didžiausia šalies tautinių šokių šventė "Gyvybės žalias medis". Čia pasirodė beveik aštuoni tūkstančiai tautiniais kostiumais pasipuošusių Šokių dienos dalyvių iš Lietuvos, Lenkijos, JAV, Kanados, Vokietijos ir Brazilijos lietuvių šokių ansamblių bei grupių.

Vilniaus universiteto Petro Skargos kieme vyko kanklių ansamblių popietė "Skambėkite, kanklės"

O liepos 7-ąją, sekmadienio vakarą, sostinėje nuaidėjo baigiamasis Pasaulio lietuvių dainų šventės "Mes" akordas – gausiausias dalyvių skaičiumi koncertas "Karūna tėvynei". Daugiau kaip 20 tūkstančių šventės dalyvių iš visos Lietuvos ir užsienio šalių lietuvių – chorai, pučiamųjų instrumentų orkestrai, šokėjai su savo kolektyvų dirigentais, miestų ir rajonų vadovais dalyvavo didžiojoje eitynėse nuo katedros aikštės į Vingio parką. Ilgus kilometrus nusitęsusiame spalvingoje kolonoje netrūko išradingumo ir geros nuotaikos – narių gausa išsiskyrė didžiųjų miestų delegacijos, joms nenusileido Telšiai, motociklo priekaboje vežęši Žemaitijos simbolį – gyvą mešką.

Nepabūgę lietaus Vingio parko estradoje uždainavo apie pusę tūkstančio chorų – jaunių ir berniukų, vyrų, mišrių, merginų, moterų, jaunimo ir studentų, tremtinių. Prie dirigento pulsto keitėsi žinomiausi Lietuvos ir išsvijios chorvedžiai, dirigavę harmonizuotas lietuvių liaudies dainas, autorinius kompozitorių kūrinius chorams, klasika tapusias estrados dainas, kurias kartu traukė šventės dalyviai ir žiūrovai. Dainų diena tradiciškai baigėsi giesme "Lietuva brangi", kurią giedojo ir koncerto klausėsi Lietuvos vadovai. Koncerto klausėsi taip pat Lenkijos ir Estijos prezidentai, Švedijos karalius su karaliene, Liuksemburgo didysis hercogas su žmona, kitų šalių svečiai.

Pagal Eltą

APPLE kursai tikybos mokytojams

Lietuvos katechetikos centras, bendradarbiaudamas su Švietimo ir mokslo ministerija, ir šiemet pakvietė tikybos mokytojus dalyvauti APPLE organizacijos rengiamuose vasaros kursuose (nuo 1991 m. jie Lietuvoje vyksta jau tryliką kartą). Liepos 7–11 d. Kaune vykęs APPLE seminaras "Leiskite vaikams ateiti pas mane" buvo skirtas tikybos mokytojams, besirengiantiems dirbti ar jau dirbantiems su protinę negalią turinčiais mokiniais. Dauguma atvykusių į šį renginį mokytojų patenkino savo lūkesčius įgyti kuo daugiau neigaliųjų religinio ugdymo patirties.

LKC

Brooklyno vyskupas Thomas J. Daily išėjo į pensiją

Š. m. rugpjūčio 1 d. popiežius Jonas Paulius II patvirtino Brooklyno vyskupo Th. J. Daily atsistatydinimą, kurį jis įteikė popiežiui 2002 m. rugsėjo 27 d., kai sulaukė 75 metų amžiaus.

Popiežius tą pačią dieną septintuoju Brooklyno vyskupu paskyrė Nicholas DiMarzio, Camden, NJ, vyskupa.

Vyskupas Th. J. Daily išbuvo šeštuoju Brooklyno ir Queens vyskupu 13 metų – nuo 1990 m. Naujajam vyskupui buvo nelengva sekti tuo metu labai populiaraus brooklyniečio vyskupo Francis J. Mugavero pėdomis. Bet jis tuoj pat įgijo žmonių prielankumą savo atvirumu, apie save pasakydamas: „ką matai, tą ir gauni“ (*You get, what you see*). Žmones patraukė jo tvirtas nusistatymas prieš abortus. Jis pats dalyvaudavo viešose demonstracijose prieš abortus, garsiai drauge su visais žmonėmis kalbėdamas rožinį. Jis parodė aiškų bažnyčios nusistatymą mirties bausmės, rasizmo, evangelizacijos klausimais.

Vysk. Th. J. Daily keletą kartų yra lankęsis pranciškonų vienuolyne Brooklyne, net ir „Darbininko“ redakcijoje. To pasėkoje dabar, kai Brooklyno vyskupija nupirko pranciškonų nuosavybę, ir ten įkurdina Karmelio kalno seseles vienuoles, vysk. Th. J. Daily leidžia lietuviams pranciškonams naudotis vienu pastatu tolimesniam jų apaštaliavimui ir „Darbininko“ leidimui. Tai geltonų plytų, dviejų aukštų pastatas prie pat gatvės, kur anksčiau buvo „Darbininko“ redakcija ir administracija. Dabar pirmame aukšte yra patalpos, skirtos „Darbininkui“, antrame aukšte – vienuolynui ir koplyčiai.

„Darbininkas“ nuoširdžiai dėkoja vyskupui Thomas J. Daily už suteiktą paramą.

a. ž.

Vysk. Nicholas DiMarzio paskirtas Brooklyno vyskupu

Š. m. rugpjūčio 1 d. Šv. Tėvas paskyrė vysk. Nicholas DiMarzio perimti iš vyskupo Th. J. Daily Brooklyno vyskupiją, kurios teritorijoje yra ir Queens rajonas, ir apima 1,8 mln. katalikų. Naujojo vyskupo instaliacija – įvesdinimas įvyks š. m. spalio 3 d. Iki to laiko Brooklyno vyskupiją dar administruos vysk. Th. J. Daily.

Trumpa naujojo – septintojo Brooklyno vyskupijos vadovo biografija:

Gimęs Newark, NJ, 59 metų amžiaus. Ten lankė katalikiškas mokyklas. Bakalauro laipsnį gavo Seaton Hall universitete 1966; magistratūrą iš sociologijos – Fordham universitete 1980; Ph. D. (*social work research and policy*) – Rutgers universitete 1985. Įšventintas

kunigu 1970 Newark, NJ. Vyskupas augziliaras Newarko vyskupijoje 1996 – 1999. Camden, NJ, vyskupijos vyskupas nuo 1999. Laisvai kalba itališkai ir ispaniškai.

Ypatingą dėmesį išvystė imigrantams ir pabėgėliams. 1986-91 – direktorius Amerikos vyskupų migracijos paslaugoms. Šiuo metu vadovauja *Catholic Legal Immigration Services, Inc.* Pagarsėjo kaip imigrantų ir pabėgėlių užtarėjas JAV Kongrese.

Savo pirmojoje kalboje korespondentams naujasis vyskupas išsireiškė, kad jis perima „Brooklyn, the diocese of immigrants“, nes pusė tos vyskupijos narių anglų kalbos namuose nevartoja.

a.ž.

Clevelando lietuviai garsėja

Aurelija M. BALAŠAITIENĖ

Paskutiniuoju metu milijoninio tiražo Clevelando dienraštis „The Plain Dealer“ nepaprastai išgarsino lietuvių vardą, kai rugpjūčio 6 dienos vakare labai prestižiniame Clevelando Muzikos institute įvyko tarptautinis pianistų konkursas, kuriame dalyvavo pianistai iš Rusijos, Japonijos, Pietų Korėjos ir Lietuvos. Konkurso pirmos vietos laimėtoju buvo paskelbtas lietuvis **Andrius Žlabys**, kuriam publika sukėlė audringas ovacijas, kai jis į pabaigą sugrojo Debussy „Clair de Lune“. Dienraštis pabrėžia, kad tokių audringų ovacijų Clevelande nebuvo girdėta.

Straipsnyje labai detalai išnagrinėta Žlabio pianino grojimo technika ir laikysena. To išvadoje rugpjūčio 9 dienos vakare Žlabys gros su populiariuoju Clevelando simfonijos orkestru ir dalyvaus tradiciniame „Blossom“ muzikos festivalyje, kuris įvyks „Severance Hall“, labai populiarioje Clevelando koncertų salėje.

Nors nėra labai patogu rašyti apie pačią save, tačiau džiugu, kad Amerikos „Garsųjų Poetų“ sąjunga mane šiais metais išrinko kaip *iškiliausią šių metų poetę* ir Orlando iškilmių salėje mane apdovanos Šekspyro „to-

Aurelija Balašaitienė

bulybės“ trofėju ir metiniu poeto medalionu. Ilgokame sveikinimo laiške reiškiama viltis, kad mane matys iškilmingoje eisenoje, tačiau, jei negalėčiau asmeniškai dalyvauti, visi suvenyrai man bus atsiųsti į namus. Aš nesirengiu vykti į tą man tolimą kelionę, bet laikiu man pažadėtų dovanų ir trofėjų. Ir malonu, ir graudu.

2003 m. Š. Amerikos Lietuvių Lengvosios atletikos pirmenybės

2003 metų Š. Amerikos Lietuvių Lengvosios atletikos pirmenybės įvyks **2003 m. rugsėjo 13 d., šeštadienį, Cuyahoga Community College, Western Campus, 11000 West Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio.** Vykdo – Clevelando LSK "Žaibas".

Prieauglio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 2003 m. gruodžio 31 d. "Submasters" ir "Masters" – pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Varžybų pradžia – visoms klasėms nuo 2:00 v.p.p., registracija – nuo 1:00 v.p.p..

Tvarkaraštis gali būti patikslintas po išankstinės registracijos.

Išankstinė registracija – iki 2003 m. rugsėjo 6 d. imtinai, adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA. Tel.: (216) 486-0889. Faksas: (216) 481-6164. E-mail: Vyts@VPACct.com

Galutinis varžybų formatas bus nustatytas po išankstinės registracijos. Registracija bus priimama ir varžybų dieną, vietoje.

Klubai ir pavieniai lengvaatlečiai kviečiami šiose varžybose gausiai dalyvauti. Dėl platesnių informacijų, kreipkitės į A. Bielskų.

ŠALFASS Centro valdyba

KODIS FUNERAL HOME

63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpininamas visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

Silver Bell Baking Co.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai,
šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai.

Dalia Radžiūnas,
43-04 Junction Blvd.,
Corona, Queens, NY 11368.
Tel.: (718) 779-5156

2003 m. Žurnalistikos stipendijos

Lietuvių Žurnalistų Sąjunga užsienyje globoja du žurnalistikos stipendijų fondus: **Žurn. Henriko Blazo** vardo fondą, sudarytą Ingos Blazaitės ir Alfonso Tumų, ir **Žurn. Salomėjos Narkėliūnaitės** – sudarytą jos artimųjų. Jau eilė metų iš tų fondų kasmet, Lietuvos Žurnalistikos instituto vadovybei rekomenduojant, yra skiriamos vienkartinės stipendijos po 300 dolerių dviem pažangiausiems studentams.

Šiomet tos stipendijos atiteko dviem LŽI trečio kurso studentams. H. Blazo stipendiją gavo Lina Vaitiekūnaitė, o S. Narkėliūnaitės – Aurelijus Griškevičius. Jas įteikė š. m. birželio 23 d. magistro ir bakalauro diplomų iškilmių metu Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje tuo metu Lietuvoje besilankęs LŽS pirmininkas Kęstutis Miklas.

Šių žurnalistikos fondų pinigai yra laikomi Tautos Fonde. Kad tie fondai išliktų neribotą laiką, jiems yra reikalingi papildomi įnašai. Norintieji juos paremti aukomis yra prašomi rašyti čekius *Lithuanian National Foundation* vardu ir siųsti LŽS valdybai adresu: *Lithuanian Journalists Association, 4200 No. Ocean Drive, Suite 2-206, Singer Island, FL 33404.*

Lietuvių Žurnalistų sąjunga

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukos siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 el.paštas: TAUTFD@aol.com

Atlantic Express corp.

800-774-SEND 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių
pristatymas nuo DURŲ iki DURŲ

*Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų*

I LIETUVĄ, LATVIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK UP SCHEDULE FOR SEPTEMBER

Sept. 9	Waterbury	4 - 5 pm
	New Britain, CT	6 - 7 pm
Sept. 11	Elizabeth, NJ	1 - 2 pm
Sept. 13	Brooklyn, NY	12 - 1 pm
Sept. 14	Philadelphia, PA	1 - 2 pm
	(at St. Andrew Lithuanian Church 1913 Wallace St.)	
	Baltimore, MD	4 - 5 pm
Sept. 16	Putnam, CT	2 - 4 pm

To arrange pick up or for more information please call
our toll free numbers 1-888-205-8851/1; 1-888-615-2148
rziausys@hotmail.com

Skaitytojai rašo apie "Darbininką"

Gerbiamieji,

Prieš kelias dienas mano 8 metų anūkė Leah Gabrielle paskambino man iš kitos valstijos, norėdama žinoti, ką mano mama Agota Urbaitytė-Ragauskienė, imigrudama į JAV atsivežė iš Lietuvos? Ji paaiškino, kad jos mokyklos skautės "Brownies" ruošia programą apie imigrantus. Aš jai atsakiau, kad jos prosenelė atsivežė medinę dėžę su drabužiais ir plunksnų pagalves. Pasiūdomavau, kodėl ji pasirinko rašyti apie savo lietuvę močiutės mamą, o ne apie savo italę prosenelę. Ji man atsakė, kad mokykloje yra daug italų, o lietuvių – nėra! Atsimenu savo brangiausią motinėlę, kuri įdiegė norą ir meilę skaityti lietuvišką laikraštį "Darbininką".

Dėkoju jums visiems už jūsų pastangas. Įdedu "Darbininko" paramai 100 dolerių.

Bronė ir Juozas Kohanski

Red. pastaba: Atsiprašome už pavėluotą laiško paskelbimą. Pereitame numeryje nebetilpo "Skaitytojų laiškas" skyrelis.

Iš deš.: Leah Gabrielle Pappolardo, jos brolis Daniel Joseph, motina - Janis Ann Kohanski Pappolardo, tėvas - Richard Pappolardo

Mieli skaitytojai, NUOŠIRDŽIAI PRAŠOME

prisiųskite savo auką už 2002 ir 2003 metus.

Nežiūrint, kokio dydžio, svarbu, kad:

- remiate mūsų spaudą

- įvertinate mūsų pastangas ir

- norite "Darbininką" gauti 2003- 2004 metais

"DARBININKO" Administracija

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia skelbiame pavardes tų skaitytojų, kurie aukoję 2002 arba 2003 metų "Darbininko" prenumeratai ir jų čekius gavome iki rugpjūčio 15 d.

Po 100 dol.: Prisikėlimo parapija ir pranciškonų vienuolynas, Toronto, Ont., Canada; Blanche Kohanski, Flemington, NJ.

Po 90 dol.: Jeronimas V. Dabrila, Dorchester, MA.

Po 60 dol.: Albina Ralys, Los Angeles, CA; Irene A. Juodaitis, Holden, MA.

Po 50 dol.: Anna M. Adomaitis, Sun City, AZ; Povilas Karosas, New Britain, CT; Jonas Sciuckas, Seymour, CT; Jane Gerdvilis, St. Pete Beach, FL; Sophie Dameika, Rockford, IL; Veronika Gavelis, Boston, MA; Lungen L. Svelnis, Needham, MA; Ramona Menkuliūnas, Worcester, MA; Eugenia Rackauskas, Wollaston, MA; Walter Barkauskas, Pt. Pleasant, NJ; Peter Zuyus, Maspeth, NY; Nerijus Jurkšas, Mineola, NY; Birutė Ramanauskas, Woodhaven, NY; Dr. G. Skucas, San Antonio, TX.

Po 35 dol.: Bernard Galinaitis, Annapolis, MD; Elizabeth Didziulis, Linden, NJ.

Po 30 dol.: Rev. Bronius Kaunas, OSJ, Santa Cruz, CA; A. ir R. Strazdis, Sunny Hills, Chipley, FL; Teresė Zebertavičius, Treasure Island, FL; Halina Bagdonas, Oak Lawn, IL.

Po 25 dol.: Aldona M. Buivydas, Sarasota, FL; Jonas Indriunas, Roselle, IL; Peter Ambraziejus, N. Falmouth, MA; Veronica Tumas, Norwood, MA; Petras Matekunas, Richmond Hill, NY; Algirdas Cepulis, Phila., PA.

Po 20 dol.: Izidorius Prikockis, Warrington, PA.

Po 15 dol.: Victor Kondratas, Bayside, NY.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame.

Aukos Kretingos Pranciškonų "RŪPESTĖLIŲ" labdaros valgyklai

Blanche Kohanski, Flemington, NJ, aukėjo 30 dol.

Victoria D. Norvaiša, Erie, PA, aukėjo 20 dol.

James Lammie, Princeton Junction, NJ, In Memory of Bruno Garunkštis aukėjo 100 dol.

Kun. Vytas Memėnas, Oakbrook Terrace, IL, liepos pabaigoje sakė pamokslus apie Lietuvą ir jos vargus Glen Ellyn, IL, bažnyčioje. Per keturias Šv. Mišias buvo surinkta 8,029 dol. Juos padalino įvairioms lietuviškoms labdaros organizacijoms. "Rūpestėlių" valgyklai atsiuntė 2,746 dol. Iš viso kun. V. Memėnas per paskutinius ketverius metus, kai išėjo į pensiją, yra surinkęs iš amerikiečių 172,706 dol. Kretingos Rūpestėliams iš viso yra įteikęs 40,000 dol., įskaitant šį čekį. Kiek daug gali padaryti vienas žmogus!

New Yorkas labai sunkiai pergyveno rugpjūčio 14-15 dienomis elektros srovės netekimą, kuris užtruko 22 valandas.

Maironio Lituanistinėje mokykloje mokslo metai prasideda 2003 m. rugsėjo 13 d. Vaikai renkasi 9:45 val. ryto; pamokos vyksta nuo 10:00 v.r. iki 1:00 v. popiet. Adresas: Viešpaties Atsimainymo parapija, 64 – 31 Perry Ave., Maspeth, NY. Mokykloje veikia 1–10 klasės, lopšelis, darželis, vaikų ir suaugusių, besimokančių lietuviškai klassas. Dėl daugiau informacijos skambinti Audrei Lukoševičiūtei tel.: (718) 849-6083.

LK Religinės Šalpos metinio vajaus loterijos traukimas įvyko š. m. rugsėjo 17 d. Apreiškimo par. salėje po lietuviškų mišių. Po kavutės, kurią parengė šalpos tarnautojos: Josephine Senken ir Vida Jankauskienė, talkinant Algiiui Jankauskui, Malvinai Klivečkienei, Jadvygai Laucevičiūnei ir Patricijai Sidienei, vyko laimikių traukimas. 750 dol. laimikį (dovana Aldonos Shumway, Worcester, MA) laimėjo Eve Kazakauskas iš Phila., PA; 500 dol. (anoniminis aukotojas) laimėjo Rimas Klivečka iš Deerfield Beach, FL; 250 dol. (dovana Jono ir Giedrės Stankūnų) laimėjo Lionginas Švelnis iš Oak Ridge, NJ; 100 dol. (dovana James ir Irene Baird, Oak Ridge, NJ) laimėjo Lilė Milukienė iš Plainview, NY.

Jei kas nors pamiršo gražinti loterijos knygutę, bet norėtų prisidėti prie LK Šalpos teikiamos Lietuvai pagalbos, prašomi aukas siųsti: LC Religious Aid, 64-25 Perry Ave., Maspeth, NY 11378.

Šis "Darbininko" Nr. 9 (19) išsiunčiamas rugsėjo 2 d. Sekantis Nr. 10 (20) numatytas išsiųsti spalio 2 d.

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, rugpjūčio 12 d. grįžo iš Lietuvos; rugpj. 18 d. išvyko į Kanadą, kur išbus iki rugsėjo 8 d. Daugiau žinių apie vyskupą Baltakį žiūr. 3-čiame psl.

Aureliją Balašaitienę, "Darbininko" korespondentę iš Cleveland, OH, Amerikos "Garsiųjų poetų" sąjunga išrinko iškiliausia šių metų poete. Sveikiname! (žiūr. aprašymą 15 psl.)

Apreiškimo parapijos žinios

Piknikas rengiamas parapijos apatinėje salėje ir automobilių pastatymo aikštelėje (Havemeyer St., Brooklyn, NY), įvyks š. m. rugsėjo 28 d. Bus pašventintas naujai atremontuotas lietuviškas koplytstulpis, pastatytas prie bažnyčios. Piknikas prasidės tuojau po 10 val. lietuviškų mišių. Gros DJ muzika. Bus skanaus maisto, atgaivos, veiks loterija. Visi kviečiami atvykti ir pabendrauti.

Žolinės buvo atšvęstos š. m. rugpj. 17 d. Per mišias buvo pašventinti krepšiukai su gėlėmis ir su vaisiais. Po mišių kavinėje šie krepšiukai atiteko žmonėms loterijos keliu.

Dainų šventėje Lietuvoje liepos 6 d., dalyvavo šie mūsų parapijos nariai: Povilas ir Millie Dulkes, Astra Butkutė, Chris ir Rose Kristaponiai, Birutė Mickienė, Algirdas ir Ramutė Česnavičiai, Patricija Sidiene. Eisejoje dalyvavo ir parapijos tarybos pirm. Vladas Sidas.

Prašomi atsiliepti Arūnas Juodis ir Lydia Juodienė. Jūsų vardu yra gauti svarbūs laiškai. Skambinti telefonu: (718) 288-5202. Apie juos žinantieji, taip pat prašomi paskambinti

Tėv. Placidus Barius, OFM, liepos 25 d. pranciškonų Kennebunkporto vienuolyne brolių tarpe privačiai paminėjo savo 60 metų kunigystės sukaktį.

Sveikiname jubiliatą ir linkime sveikatos ir energijos toliau tęsti taip svarbų lietuvių pranciškonų provinc. įgaliotinio Amerikoje darbą. Dievo globa telydi jį visada.

Redakcija

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Už a.a. Aldoną Andriukaitytę-Faraldo, laidotuvių mišios buvo aukotos rugpjūčio 18 d., 9 v.r. palaidota *Long Island National* kapinėse. Nuliūdime liko dukterė Patricia Manzi su šeima.

Lietuviškos mišios yra aukojamos kiekvieną sekmadienį 11:30 val. ryto.

A.†A.

BRONĖ MACIJAUŠKIENĖ

mūsų mylima motinė, mirė 2003 m. liepos 7 d.
Palaidota Calvary kapinaitėse Sunny Hills, Florida.

Liūdintys:

duktė Dalė PENDERGAST su vyru
sūnus Sigitas MACIJAUŠKAS su žmona
anūkai ir proanūkiai

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.

Dariaus ir Girėno 70-ies metų sukakties minėjimas New Yorke

Liepos 19 d., šeštadienį, įvyko Atlanto nugalėtojų – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno atmintino skrydžio per Atlantą 70-ties metų minėjimas Floyd Bennet Field, Flatbush, Brooklyne. Minėjimą šiemet, kaip ir daugelį metų iki šiol, rengė Lietuvos Vyčiai (ypatingai prisidėjo 110-tos kuopos nariai) ir Lietuvių Bendruomenė.

Minėjimas vyko ne salėje, bet oro uosto aikštėje. Pradėtas atnešant Lietuvos ir Amerikos vėliavas. New Jersey jaunimo grupė, drauge su visais dalyviais, sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Kun. Vytautas Volertas, Lietuvos Vyčių dvasios vadas, sukalbėjo invokaciją lietuvių ir anglų kalbomis. Programai vadovavo dr. Paul Michael Kazas. Jis

ir prisiminė Dariaus ir Girėno žygį, nupasakodamas trumpą neužmirštamą skrydžio istoriją lietuvių ir anglų kalbomis:

Du Amerikos lietuviai, Steponas Darius ir Stasys Girėnas, 1933 m. liepos 15 d. iš Floyd Bennet Field oro uosto pakilo mažu vienmotoriu "Bellanca" tipo lėktuvu, kurį jie pavadino "Lituanica", ir bandė be nusileidimo perskristi Atlantą ir pasiekti Kauną. Sėkmingai įveikę Atlantą ir didžiąją Europos dalį, dėl iki šiol neišaiškintų priežasčių jie žuvo liepos 17 dieną tuometinei Vokietijai priklaususiame Soldino miške (dabar Lenkija), belikus vos keliems šimtams kilometrų iki kelionės tikslo. Tuo metu tai buvo ilgiausias rekordinis skrydis be nu-

sileidimo. Kalbėtojas iškėlė drąsaus žygio svarbą ir lakūnų dvasinio palikimo reikšmę.

LR generalinis konsulas New Yorke Mindaugas Butkus, pasveikinęs visus dalyvius, prisiminė šio drąsaus įvykio atgarsius 1933 metais Lietuvoje. Dr. G. Kumpikaitė tarė žodį ir dėkojo susirinkusiems už dalyvavimą.

Buvo prisimintas numatytas kalbėtojas, uolus Vyčių rėmėjas teisėjas Frederick Schmidt, kuris staiga mirė liepos 14 d. Perskaityti garbingų svečių, negalėjusių minėjime dalyvauti, sveikinimo laišškai: Senatoriaus Charles Schumer, Representative Meltse ir Representative Weiner. Padėkos ženklai dr. Kazas įteikė gėlių puokštes Jūratei Butkienei, dr. Giedrei Kumipkaitei ir Konstancijai Nehwodo-wich. Gen. konsului šios dienos minėjimo prisiminimui buvo įteiktos gatvės žymnios lentelės su užrašais "Mindaugas Butkus Blvd." ir "Darius ir Girėnas Airport".

Po oficialiosios dalies sekė įdomi ir turininga meninė šventinės programos dalis. Solistė Angelė Kiaušaitė padainavo minėjimui pritaikintas tris lietuviškas ir dvi angliškas dainas. Toliau pasirodė vyčių jaunimo šokių grupė iš Amsterdam, NY, vadovaujama Bernice Aviža. Savo programą parodė ir tautinių šokių grupė iš New Jersey, lydimi vadovės Angelės Kiaušaitės. Pabaigai Elena Matulionytė padeklamavo eilėraštį "Ar esi lietuvis?" Sugiedotas Vyčių himnas.

Minėjime dalyvavo apie 50 asmenų, kurie turėjo progos ne tik dar kartą prisiminti šį visiems lietuviams svarbų istorinį įvykį, bet ir pasivaišinti, pabendrauti bei pasidalinti išpučiais. Rengėjai dėkoja Konstancijai Nehwodo-wich, Ann Morrissey, Elenai Matulionytei ir dr. Giedrei Kumpikaitei už pastangas, įdėtas ruošiant šį minėjimą ir tikisi ateityje pritraukti daugiau dalyvių.

Elena Matulionytė

Šokių grupės iš Elizabeth, NJ, pasirodymas minėjimo metu

Knygos - geriausia

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2003-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Lietuvių-anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Anglų-lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista

5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Nupiginta kaina - 18 dol. su persiuntimu.

Knygos gaunamos rašant:
Darbininkas-Administr.
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
arba skambinant administracijai
tel.: 718-827-1351.

Lauklame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046j
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

SKE

Šeštadieninė mokykla New Jersey ieško pradinių klasių lietuvių kalbos ir muzikos mokytojų darbui su vaikais ir suaugusiais nuo š. m. rugsėjo mėn. Taip pat reikalinga lietuvių kalbos mokytoja, galinti mokyti angliškai kalbančius vaikus. Darbas šeštadieniais 9 am–1 pm, Elizabeth, NJ. Prašom siųsti *resume* ar gyvenimo aprašymą Rasai Apanavičienei e-mail: itschool@hotmail.com Telefonas pasiteirauti: (908) 862-6833 vakarais.

Ieško kambario viduramžė moteris. Skambinti tel.: (718) 386-5450.

Ieškau moters su vaikų priežiūros patirtimi retkarčiais prižiūrėti metų mergytę artimame Long Islande, Skambinti tel.: (516) 887-5338

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės *Vila Maria, P.O. Box 155, Thompson, CT 06277.*

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

RETURN SERVICE REQUESTED

Non-Profit Org.
U. S. Postage

PAID

BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417